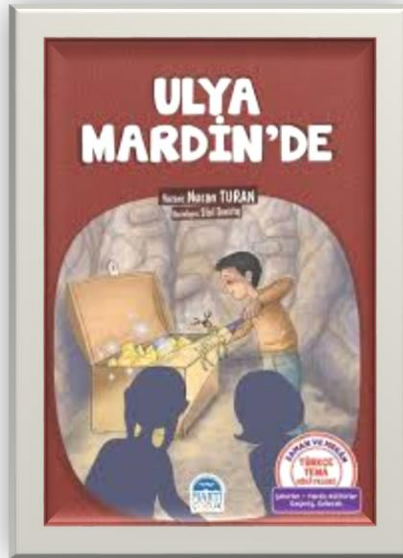

Uzaydan Mardin'e Uzanan Yolculuk

Hediye İNER*

Şehirler; insanoğlunun kaderini değiştiren acıları, sevdaları, dinleri, dilleri, kültürleri barındıran unsurlar bütünüdür. Bugün de yarın da şehirler, insanların kaderlerini örekerekilmek işleyecektir. Bir savaş ile şehirler alınır, anlaşmalar ile barış sağlanır. Göç ederken gittiği yere insanlar, duygu ve düşünce dünyalarını götürür. İşte bu yüzden medeniyetimizde şehirler, insanlığı oldukça etkilemektedir.

Peki, şehirler, “çocukların dünyası”nı nasıl etkilemektedir? En çok da şehirlerden çocuklar etkileniyor, dersek abartmış olmayız. Savaş yaşanır, sel gelir, deprem olur, göç edilir ve bunlar yaşanırken en çok da çocuklar etkilenir! İşte tam da burada Nuran Turan'ın, Mardin'i anlattığı çocuk hikâyesinde şehirlerdeki yaşanmışlıkların çocuk dünyasındaki yansımalarından kesitlerin ilgi çekiciliği ve şehrin çocuk psikolojisi üzerindeki etkilerinin anlatımındaki canlılık

* Milli Eğitim Bakanlığı, Türkçe Öğretmeni, Türkiye; hediyeoz2017@gmail.com

takdire şayan. Bu hikâyede uzaydan gelen bir çocuğun Mardin şehrinde yaşadığı serüveni; uzay ile dünya, gerçek ile fantastiklik ve toplumsal farklılıklar bağlamında anlatılırken hikâyede ustaca bir üslup kullanılmış. Uzay kütüphanesi, kitaplar, film, resimler ile serüveni aktaran yazar, içinde yaşanan zamanı ileri geri alarak kitaplar içinde çocukları gezdirerek onların maceralar yaşaması için olanak sunmuş ve kitapların dünyasında yapılan yolculuklar vasıtası ile çocuklara okumayı sevdirmiş. Teknoloji ile iç içe olan çocuklar, zamanın ileri geri alınmasıyla inşa edilen fantastik bir dünyadan etkilendiği için hikâyeye, onların zihin dünyalarının gelişimine destek verici nitelikte.

Uzaylı bir çocuğun uzay kütüphanesindeki kitaplara dokunmasıyla orada var olması, olayları yaşaması oldukça dikkat çekici. *“Resimler kitap okunmaya başlandığında hemen canlanıyor, öyküler ve romanlar filme dönüşüyordu. Ulya'nın okuduğu her kitap onu zaman yolculuğuna çıkarıyordu.”*(U.M., s.3) İşte Ulya, yolculuğunda kütüphanedeki kitaplardan biri olan Babil Kulesi kitabıyla kendini Babil'de buluverir. Ulya'nın okuduğu kitapta, Babil kulesini inşa eden insanlar aynı dili konuşarak anlaşıyorlardı, ne olduysa Tanrı ile iletişim kuracakken sarı topaz patladı ve diller farklılaştı, öfkeler çoğaldı, savaşlar başladı.

Ulya'nın okuduğu bu kısımdan sonra aklıma takılan pek çok soru cevabını aramaya başladı. Sarı topaz göğe yükselseydi, diller bir olup savaşlar olmayacak mıydı acaba? Aynı dili konuşan insanlar birbirini en çok anlayanlar mıdır? Ulya gibi zihinsel iletişim ile anlaşılanlar, gelecekte var olacaklar mıdır? Ya da farklı dilleri konuşan insanlar ortak bir noktada anlaşamazlar mı?

Resim 1. Şahmeran İşleme Örneği (Ortak, 2010, s. 32).

Farklılıklar anlaşmaya engel değildir, Ulya'nın Mardin'inde. Ulya, “Neval'in Günlüğü” adlı eserin görüntülü sistemine girerek olayların içine dahil olunca orada yaşanan farklılıklara çok şaşırır. Mardin'in bir evinde ikonlar ile ibadet eden aile var iken bir başka evde insanlar namaz

kılarak Allah'a ibadet ederler. Farklılıklar o şehirdeki insanların anlaşmalarına engel değildir. Oysa farklılıkları sadece inançlarında da değildir. Dilleri başka, düşünceleri başka, kültürleri başka insanlar Mardin'de ötekileşmeden dost kalabilmişler. Bu sevgi bağı o denli güçlüdür ki... O coğrafyada birbirlerini ötekileştirmeden, gönülden severek kurdukları bağ sayesinde huzur içinde yaşayan insanların hayatından aktarılan kesitler, çocukların gönüllerinde sevgi tohumları yeşertecek cinstendir: *"Babil Kulesi'nde insanların dillerinin nasıl birbirinden ayrıldığını anımsadı. Öte yandan, Mardin'de sevgi ve dostlukla düşmanlıkların yok olduğunu görünce sevinçle ışığını yaktı söndürdü."*(U.M., s.49). Bu hikâyeyi okuyan çocuklar, gelecekte çok kültürlü toplumların içinde farklılıklara saygı duyarak yaşayabilecek ve sevgiyi derinden hissedebileceklerdir. Yazar; Babil şehri ve kulesi, Mardin ve Şahmeran ile ilgili efsanelerden yararlanarak çocuğa farklı bir bakış açısı sunarken çocuğun tarih, kültür, sanat tarihi, folklor, mitoloji gibi alanları tanınmasına ve bunlarla ilgili bilgiler edinmesine kapı aralamış.

Uzaylı bir çocuk olan Ulya, uzaydan Dünya'da yer alan Mardin'e doğru yolculuğa çıktığında kendini bir de Şahmeran efsanesinde bulur. Bu efsane eserdeki çocukların oldukça dikkatini çeker. Farklı kültürlerden insanlar; bu efsaneye değer vermekte ve efsaneden etkilenerek kanaviçeler, resimler yaparak evlerine asmaktadır. Anadolu'da kem gözlerden korunmak için genç kızlar Şahmeran'ı çeyizlerine işler, yeni evlenen çiftler evlerine onu bereket için asarlar, esnaf ise bolluk, bereket için Şahmeran'ı dükkânlarına asarlar. Eserde bunun yansıması ve çocukların efsaneyi merak etmesi onları araştırmaya itmektedir. Araştırdıklarında kanaviçe işlemeli Şahmeran resimlerine, cam altı resimlerine ve halk tarafından anlatılan hikâyelere rastlarlar: *"-Tabii kızım, Şahmeran resmi Mardin'de daha doğrusu bu yöredeki hemen hemen her evde vardır. Şahmeran efsanesini biliyorsun. Şahmeran'ın burada yaşadığı söyleniyor. Resminin uğur, bolluk, bereket getirdiğine inanılır."* (U.M., s.43) Kültürel değerlerin araştırılması ve merak unsurunun bu gibi çocuk kitaplarında bulunmuş olması şehirlerin çocuklardaki yansımasının çocuklar tarafından öğrenilmesini kolaylaştıracaktır.

Şehirlerin çocuklardaki yansımasının güzel örneğinden biridir, Ulya Mardin'de çocuk hikâyesi. Kitabı elinize alıp yazarın sizin için hazırladığı dünyanın kapısını araladığınızda Mardin sokaklarında, abbaralarda ellerinde cevizli sucuklar ve çörekler bulunan çocukları görüyorsunuz; sayfalar değiştikçe ise Mezopotamya ovasının seyri sizi büyülemeye başlıyor ve zihninizde Şahmeran resimleri ilmek ilmek işleniyor. Sayfalar ilerledikçe Mardin'in "gece gerdanlık gündüz seyranlık" hissini çocukların dünyasından öğreniveriyorsunuz.

Bu kitap yıllar önce Erdem Çocuk yayınlarından farklı çizer ve editör tarafından hazırlanarak basılmıştır. Günümüzde ise eser, Martı Çocuk yayınları tarafından Türkçe Tema Hikâyeleri kategorisinde güncellenmiş ve çocuklarla buluşmaktadır. Kitabın sonunda da Mardin'de yolculuk serüvenine katılan çocuklar için eğlenceli etkinlik çalışmaları var. O hâlde çocukları uzaydan Dünya'ya gelen Ulya'nın serüveninde Mardin'de buluşturalım ne dersiniz?

KÜNYE

Kitabın Adı: Ulya Mardin'de

Kitabın Yazarı: Nuran Turan

Resimleyen: Sibel Demirtaş

Editör: Sevil Köybaşı

Genel Yayın Yönetmeni: Şahin Güç

1.Baskı, 2018

Etkinlik Hazırlayan: Perihan Cengiz

Yayınevi: Martı Çocuk Yayınları

Sayfa Sayısı: 64

Kaynakça

Turan, N. (2018). *Ulya Mardin'de* (1.Baskı). Martı Çocuk Yayınları.

Ortak, M. (2010), *Tarsus Bölgesine Ait Şahmeran Efsanelerinde Yer Alan Sembollerin Yorumlanması*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin: Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.